

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrski.lt

Kauno susivienijimas „Sodai“
pirmininkui Romualdui Šeštakauskui
Savanorių g. 304-2, 49453 Kaunas

2018-06-18 Nr. 4D-2018/2-347/3D-1693

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovei
Kauno apskrityje

Siunčiame Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus pažymą Nr. 4D-2018/2-347 „Dėl Kauno susivienijimo „Sodai“ skundo prieš Jonavos rajono savivaldybės administraciją“. PRIDEDAMA. 20 puslapių (10 lapų).

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys

Originalas paštu nebus siunčiamas

Aurelija Sandaitė, tel. 8 706 65120, el. p. aurelija.sandaite@lrski.lt
(Seimo kontrolieriaus patarėja skundo klausimais telefonu konsultuoja antradieniais ir ketvirtadieniais 15–17 val.)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL KAUNO SUSIVIENIJIMO „SODAI“ SKUNDO PRIEŠ JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2018-06-14 Nr. 4D-2018/2-347

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo Kauno susivienijimo „Sodai“ (toliau – Pareiškėjas) pirmininko Romualdo Šeštakausko skundą dėl Jonavos rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų, netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su sodininkų bendrijų apmokestinimu už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą.

2. Pareiškėjas skunde nurodė:

2.1. Jonavos rajono sodininkų bendrijos (toliau – SB) su uždarąja akcine bendrove „Jonavos paslaugos“ buvo sudariusios sutartis dėl komunalinių atliekų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugų teikimo ir mokėjo už suteiktas paslaugas pagal surinktų ir išvežtų iš SB teritorijos atliekų kiekį;

2.2. 2017 m. rugpjūčio mėn. SB be jokio įspėjimo gavo sąskaitas–faktūras, kuriose atbuline tvarka nuo 2017-01-01 iki 2017-08-31, nepateikus paskaičiavimų ir pagrindimo, priskaičiuota naujai įvesta rinkliava, **skirta ne SB priklausančios infrastruktūros išlaikymo kaštams kompensuoti**;

2.3. Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyta, kad rinkliava infrastruktūros išlaikymui nesiejama su atlygiu už suteiktas paslaugas ir negali būti vertinama kaip mokėjimas už komunalinę paslaugą teisės prasme. Vietinės rinkliavos objektas negali būti laikomas komunaline paslauga (atliekų išvežimu) ir Civilinio kodekso 6.584 straipsnio 1 dalies prasme;

2.4. Savivaldybės įvestos Rinkliavos mokėjimo prievolė kyla privataus turto turėjimo pasekmėje jo valdytojui. Todėl nepateikus naujos sutarties ar senosios sutarties papildymo su suderintu apmokestinamų objektų sąrašu, ir be visuotinio narių susirinkimo sprendimo, SB negalėjo rinkti SB narių visuotinio susirinkimo nepatvirtinto ir neplanuoto mokesčio;

2.5. SB įsteigtos ir veikia, vadovaujantis Sodininkų bendrijų įstatymu. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad SB yra ribotos civilinės atsakomybės pelno nesiekiantis juridinis asmuo, kurio tikslas – įgyvendinti sodininkų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu (žr. pažymos 16 punktą). Kiti SB narių tarpusavio santykiai, esant būtinumui, reglamentuojami įstatuose.

Tiek Civiliniame kodekse, tiek registre registruotuose SB įstatuose imperatyviai akcentuojama, kad SB neatsako už savo narių prievoles, o šie neatsako už SB prievoles.

Taigi, nei Sodininkų bendrijų įstatymas, nei SB įstatai nesuteikia SB įgaliojimų atstovauti savo narių (be jų įgaliojimų) mokestinių prievolių, susijusių su jų asmeniniu turtu. Tokius įgaliojimus galėtų suteikti tik patys turto savininkai. Atstovavimo pagrindai išdėstyti CK;

2.6. Savivaldybės tarybos 2017-11-30 sprendimu Nr. ITS-265 patvirtintos Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos (žr. pažymos 25 punktą) 35.1 punkte aiškiai nustatyta, kad pastoviąją DVĮ dedamąją moka visi **nekilnojamojo turto objektų savininkai** arba **nekilnojamojo turto objektų savininkų įgalioti asmenys**, arba juridiniai asmenys, kurie yra sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti.

Kol kas **nei viena SB nėra sudariusi jungtinės veiklos sutarties, nes tai nėra numatyta Sodininkų bendrijų įstatyme.**

Tai leidžia daryti išvadą, kad SB pastoviosios DVĮ dedamosios (Rinkliavos) mokėtojas yra tik tuo atveju, jei valdo bendro naudojimo turtą. Tuo tarpu, **Rinkliavos mokėjimo prievolės pareiga galima tik nekilnojamojo turto objekto savininkui, kol jis teisės aktu nustatyta tvarka nėra pavadęs šios pareigos SB;**

2.7. Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos (žr. pažymos 25 punktą) 35.2 punkte aiškiai suformuluota, kad kintamosios DVĮ dedamosios mokėjimas vykdomas, sudarius sutartį su NT objekto savininku.

Iki 2017-11-30 daugelis SB buvo sudariusios sutartis su UAB „Jonavos paslaugos“, mokėjo ir toliau moka naujai pervardintą kintamąją dalį mokesčio už suteiktą paslaugą – iš SB išvežtą surinktų buitinių atliekų kiekį. **SB neturėjo ir neturi galimybės kontroliuoti, kaip atsiskaitydavo SB nariai, kurie yra sudarę tiesiogines sutartis su UAB „Jonavos paslaugos“, iš SB išstoję asmenys arba privačias gyvenamąsias valdas SB teritorijoje įteisinę asmenys;**

2.8. UAB „Jonavos paslaugos“ bandomą primesti Rinkliavos, skirtos ne SB priklausančios infrastruktūros išlaikymo kaštams kompensuoti, administravimą SB galėtų vykdyti tik gavusios savo narių visuotinio susirinkimo įgaliojimą. Tuo tikslu jos ne kartą prašė UAB „Jonavos paslaugos“ pateikti atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties projektą su SB priskiriamų Rinkliavos mokėtojų sąrašu, kad galėtų teikti visuotinio narių susirinkimo svarstymui;

2.9. UAB „Jonavos paslaugos“ raštuose (žr. pažymos 6, 7, 9 ir 10 punktus) nurodyti teiginiai rodo nenorą iš esmės ir atsakingai spręsti problemas, nesudaro pakankamo teisinio pagrindo SB išreikalauti iš visų įvardintų nekilnojamojo turto objektų valdytojų reikalaujamas Rinkliavas, kelia sumaištį ir bandoma sąžiningai mokantiems SB nariams primesti prievolę dengti papildomus Rinkliavų administravimo kaštus ir beprasmiškai dengti neišvengiamai atsirasiančias beviltiškas teismų išlaidas su skolininkais, grubiai pažeidžiant Civilinio kodekso nuostatas;

2.10. Ir iš pastoviai SB gyvenančių SB narių, sudariusių individualias sutartis su UAB „Jonavos paslaugos“ bei pagal jas atsiskaičiusių, ir iš apleistų sklypų, neturinčių aiškių valdytojų, atbuline tvarka priskaičiuotas Rinkliavas išreikalauti „primetama“ SB;

2.11. Nėra aiškaus atsakymo, ar ir toliau UAB „Jonavos paslaugos“, apeidama SB, pačios rinks rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iš dalies žemės sklypų valdytojų, ar kaip teigia Savivaldybė, SB privalės rinkti rinkliavą iš visų SB teritorijoje esančių žemės sklypų valdytojų;

2.12. Neatsakoma, koku teisės aktu vadovaujantis turėtų būti grindžiamas kreipimasis į teisną, išieškant Rinkliavą ne iš SB narių;

2.13. Šokiruojantis ir Savivaldybės tarybos sprendimas dėl pastoviosios DVĮ dydžio, neatitinkančio CK įteisintų sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijų dėl absurdiškai kylančių atliekų tvarkymo kainų.

SB „Inkaras-2“ 2016 metais už faktiškai išvežtą atliekų kiekį sumokėjo 734,27 Eur, 2015 – 540,07 Eur, tuo tarpu **2017 metais, be sumos už faktiškai išvežtą atliekų kiekį papildomai priskaičiuota 1838,72 Eur naujai įvestos Rinkliavos (pastoviosios dalies) mokesčių.**

SB „Žilvitis“ komunalinių atliekų išvežimo paslaugos (kintamoji dalis) rugpjūčio arba rugsėjo mėnesiais sudaro po 13,28 Eur, tuo tarpu naujai įvesta Rinkliava (papildoma pastovioji dalis) 39,47 Eur/mėn. **Ar 4-5 kartus padidėję mokesčiai yra suderinami su protingumo, sąžiningumo ir žmoniškumo kriterijais?;**

2.14. Visiškai nesuprantamas ir Atliekų tvarkymo įstatymo bei Rinkliavų ar kitų įmokų už komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių rengėjo Aplinkos ministerijos nusišalinimas nuo aiškaus

atsakymo, apsiribojant pasvarstymų kategorijos nuomonės išreiškimu, atsakant į paklausimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnybai (žr. pažymos 8 punktą).

3. Pareiškėjas skunde prašo Seimo kontrolieriaus padėti išsiaiškinti:

3.1. „ar teisėtas UAB „Jonavos paslaugos“ reikalavimas SB besąlygiškai vykdyti Komunalinių atliekų tvarkymo mokesčio administravimą ir prisiimti visus administravimo kaštus?“;

3.2. „ar teisėtas SB reikalavimas, kad kardinaliai pasikeitus apmokėjimo tvarkai ir kitoms sutarties nuostatomis UAB „Jonavos paslaugos“ pateiktų naujos „Sutarties dėl komunalinių (buitinių ir joms prilygintinių) atliekų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugos teikimo“ projektą, ar bent sutarties pakeitimų lyginamąjį projekto variantą su suderintu prievolinių sąrašų, reikalingą teikiant rinkliavos rinkimo klausimą svarstymui visuotiniam susirinkimui?“;

3.3. „kokiais teisės aktais vadovaujantis SB gali teisėtai išreikalauti rinkliavos mokesčius mokėti SB iš ne SB narių, be jų sutikimo? Ar nėra pažeidžiamas lygiateisiškumo principas sąžiningai mokančių mokesčius SB narių atžvilgiu, Savivaldybės įpareigojimas įsiskolintis solidariai padengti tik SB nariams?“;

3.4. „ar teisėtas ir ne klaidinantis Savivaldybės išaiškinimas, kad Savivaldybės tarybos Nr. 1TS-323 sprendime dvinarės įmokos mokėtoju besąlygiškai (kaip imperatyvi nuostata) yra įvardinta tik SB?“;

3.5. „ar savivaldybės išaiškinimas, kad „įmokos mokėtoja yra SB, neturėtų būti suprantama kaip SB daiktinės teisės turėjimas į sklypus, bet turėtų būti suprantama bendrine prasme“, neprieštarauja Civilinio kodekso, Atliekų tvarkymo įstatymo, Sodinių bendrijų įstatymo ir net pačiam Savivaldybės tarybos sprendimo nuostatomis? Ar vietos savivaldos įstatymas tikrai suteikia teisę Savivaldybės tarybai keisti SB įstatais ir kitais teisės aktais reglamentuotus SB veiklos pagrindus, SB ir jos narių tarpusavio santykius – imperatyviai nustatyti privalomą Rinkliavos mokėjimą tik per SB, eliminuojant galimybę susimokėti turto savininkui tiesiogiai, kaip teigiama Savivaldybės 2017-10-02 rašte Nr. 6B-22-4211?“ (žr. pažymos 4 punktą).

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Savivaldybės administracijos direktoriaus Vlado Majausko 2017-10-02 rašte Nr. 6B-22-4211 SB „Girininkai“ pažymėta:

„Atsakydami į Jūsų 2017-09-14 pranešimą, informuojame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 yra patvirtintos Aplinkos ministerijos parengtos Rinkliavų ar kitų įmokų už komunalinių atliekų tvarkymą taisyklės, kuriomis savivaldybės turi vadovautis, rengdamos mokesčių už komunalinių atliekų tvarkymą apskaičiavimo metodikas. Šiuo Vyriausybės nutarimu savivaldybės buvo įpareigosios iki 2016-07-01 paskaičiuoti naujas rinkliavas ir jas pradėti taikyti nuo 2017-01-01. Atsižvelgiant į tai, 2016-12-22 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1TS-322 yra patvirtinta Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodika, dvinarės įmokos (toliau – DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir tvarkymą taikymo tvarkos aprašas. Dvinarės įmokos Savivaldybėje už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžiai, remiantis minėta metodika, yra patvirtinti 2016-12-22 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1TS-323. Vadovaujantis aukščiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, nuo 2017-01-01 komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo mokesčiai Savivaldybėje susideda iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų dalių. **Pastoviosios dedamosios įmokos dydis nepriklauso nuo išvežamų atliekų kiekio, tačiau šią įmoką sudaro infrastruktūros išlaikymo, administracinės sąnaudos, nusidėvėjimo kaštai.** Pastoviosios dedamosios įmokos mokėjimas yra privalomas visiems nekilnojamojo turto (toliau – NT) objektų savininkams, NT objektų savininkų atstovams arba kitiems įgaliojamiems asmenims, yra vienoda tos pačios kategorijos nekilnojamojo turto objektams ir skaičiuojama už visus kalendorinius metus, remiantis aukščiau išdėstytais teisės aktais.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimą, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimą, sąvartynų įrengimą ir eksploatavimą priskiria prie savivaldybių savarankiškų funkcijų, kurią savivaldybė įgyvendina laikydamosi įstatymų nustatytų reikalavimų ir tvarkos (Vietos savivaldos įstatymo 5 str. 1 d. 1 p., 6 str. 31 p.). Atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnis numato, kad savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendime Nr. ITS-323 dvinarės įmokos mokėtoju yra aiškiai įvardinta SB, įmokų dydžių lentelės pabaigoje pateikta pastaba, kad šie dydžiai taikomi surenkant mokestį iš sodų/garažų bendrijų, o įmoka skaičiuojama pagal SB esantį nekilnojamojo turto objektų (žemės sklypų su pastatais) skaičių, nepaisant jų registracijos nekilnojamojo turto registre (LR aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymas Nr. D1-150). Pastaboje pateiktas paaiškinimas, kad įmokos mokėtoja yra SB, neturėtų būti suprantamas kaip SB daiktinės teisės turėjimas į sklypus, bet turėtų būti suprantamas bendrine prasme. SB pareigos mokėti nustatytą įmoką už atliekų tvarkymą negali paneigti nei LR Sodininų bendrijų įstatymas, nei SB steigimo dokumentai, nes šie teisės aktai nereglementuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemų ir įmokų surinkimo organizavimo klausimų, o tik nustato SB veiklos pagrindus, SB ir jos narių tarpusavio santykius. Sodininų bendrijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalis nustato, kad SB yra ribotos civilinės atsakomybės pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – įgyvendinti sodininų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu. Taigi, SB narių ir SB tarpusavio santykiai grindžiami narių solidarumo, lygiateisiškumo, demokratiškumo ir tarpusavio susitarimo bei pagalbos principais. Remiantis šiais principais, sureguliuojami SB ir jos narių tarpusavio atsiskaitymo klausimai, kurie negali pakeisti kitų viešosios teisės normų, būtent normų dėl nustatytos įmokos už atliekų tvarkymą. Taip pat pažymime, kad Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas nedraudžia atliekų turėtojo atstovu pripažinti SB (LR atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ str. 1 dalis).

Paslaugos administratoriaus UAB „Jonavos paslaugos“ duomenimis, **2013-05-30 Jūs esate sudarę komunalinių atliekų tvarkymo ir surinkimo sutartį Nr. 517 ir ši sutartis šiai dienai yra galiojanti.** Sutarties 2.2.2 punkte nurodyta, kad „sutarties galiojimo metu pasikeitus veikiantiems įkainiams (tarifams), atliekų turėtojas įsipareigoja atsiskaityti už teikiamas paslaugas pagal naujus įkainius (tarifus) ir sutartyje nustatytas paslaugų apimtis (susidarančių atliekų kiekius)“. Kadangi šiuo metu yra keičiamos tam tikros sudarytos sutarties paslaugų apimtys sąlygos, administratoriaus UAB „Jonavos paslaugos“ specialistai yra išsiuntę Jums pasiūlymą dėl individualių (keičiamų) sutarties sąlygų aptarimo. Pabrėžiame, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsniu bei Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimu Nr. ITS-321 patvirtintų Komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių 31.3 punktu, atliekų turėtojai privalo sudaryti sutartis su Administratoriumi pagal individualiai aptartas sąlygas, kurios atitinka šias sutartis reglamentuojančius teisės aktus ir Jonavos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytus reikalavimus. Atliekų turėtojai, nesudarę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutarties per 45 kalendorines dienas nuo pasiūlymo išsiuntimo dienos, laikomi sudarę sutartį pagal standartines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sąlygas. Standartinės sutarties sąlygos yra patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-04-12 įsakymu Nr. D1-254 ir yra paskelbtos www.jonavospaslaugos.lt tinklalapyje, skiltyje „Atliekų tvarkymas“.

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimu Nr. ITS-321 patvirtintomis Jonavos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėmis, atliekų turėtojai privalo: tvarkyti atliekas pagal savivaldybės patvirtintas atliekų tvarkymo taisykles bei naudotis savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema, naudotis tik to Administratoriaus paslaugomis, kuris įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atliekų turėtojo teritorijoje yra paskirtas Savivaldybės, sudaryti sutartis su Administratoriumi pagal individualiai aptartas sąlygas, laiku ir tinkamai mokėti Savivaldybės

nustatytą DVĮ už komunalinių atliekų tvarkymą ir kt. Atkreipiamė Jūsų dėmesį, kad Savivaldybės tarybos sprendimai yra privalomi Savivaldybės administracijai, visoms Savivaldybės teritorijoje esančioms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, gyventojams (LR vietos savivaldos įstatymo 54 str. 2 d.), o minėtų atliekų tvarkymo taisyklių privalo laikytis visi savivaldybės teritorijoje esantys komunalinių atliekų turėtojai (fiziniai ir juridiniai asmenys).“

5. Savivaldybės administracijos **2017-10-23** rašte Nr. 6B-22-4523 SB „Girininkai“ pažymėta: „Atsakydami į Jūsų pranešimus, informuojame, kad Savivaldybės kontroliuojamai įmonei UAB „Jonavos paslaugos“ Savivaldybės tarybos sprendimu yra pavesta prievolė eksploatuoti Savivaldybės viešąją komunalinių atliekų tvarkymo sistemą ir teikti komunalinių atliekų, įskaitant antrines žaliavas, surinkimo iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymo paslaugas visoje Savivaldybės teritorijoje, pagal tarybos nustatytus atliekų tvarkymo įkainius (tarifus). Remiantis tarp Savivaldybės ir paslaugų administratoriaus UAB „Jonavos paslaugos“ sudaryta komunalinių atliekų tvarkymo sistemos diegimo bei antrinių žaliavų surinkimo bei paruošimo perdirbimui Savivaldybėje paslaugų teikimo sutartimi, paslaugų teikėjas yra įsipareigojęs sudaryti atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis su komunalinių atliekų turėtojais pagal individualiai aptartas sutarties sąlygas, užtikrinti, kad visą sutarties laikotarpį komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos būtų teikiamos pagal Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių nuostatas, laikantis atliekų tvarkymą, aplinkos apsaugą ir visuomenės sveikatą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir sudaryta sutartimi priimtų įsipareigojimų, suteikti komunalinių atliekų turėtojams reikalingą kiekį atitinkamų atliekų surinkimo ir išvežimo priemonių.

Remiantis aukščiau išdėstyta informacija, taip pat Savivaldybės administracijos 2017-10-02 Jūsų SB siųstame rašte Nr. 6B-22-4211 išdėstytais argumentais, patvirtiname, kad visi atliekų turėtojai privalo sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo sutartis su paslaugų teikimo administratoriumi, o **atliekų tvarkymo sutartys, Savivaldybės tarybos sprendime numatyta tvarka, turi būti sudaromos su SB (juridiniu asmeniu)**. Tokia pati sutarčių sudarymo tvarka galioja ir iki 2016-12-22 Savivaldybės tarybos sprendimų Nr. 1TS-321, Nr. 1TS-323, Nr. 1TS-322 įsigaliojimo, kuriais buvo įvedama dvinarė įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą Jonavos rajone.

Kadangi Jūsų SB su paslaugų teikimo administratoriumi yra sudariusi paslaugų teikimo sutartį ir šiai dienai sutartis yra galiojanti, neatitikimus dėl PVM sąskaitų-faktūrų, sutarčių sudarymo tvarkos, prašome spręsti su paslaugų administratoriumi UAB „Jonavos paslaugos“. Neišsprendus ginčo taikiai, Jūs turite teisę Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta tvarka kreiptis į teismą.“

6. UAB „Jonavos paslaugos“ direktoriaus pavaduotojo komunaliniam ūkiui l. e. direktoriaus pareigas Ričardo Labogos **2017-11-06** rašte Nr. 5A-1536 SB „Žilvitis“ pirmininkei Lionei Armonienei pažymėta:

„Vadovaujantis Jonavos rajono savivaldybės tarybos dvinarės įmokos (toliau – DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir tvarkymą taikymo tvarkos aprašu, patvirtintu 2016-12-22 sprendimu Nr. 1TS-322, visi nekilnojamojo turto objektų savininkai ar įgalioti asmenys nuo 2017-01-01 privalo mokėti už komunalinių atliekų tvarkymą Savivaldybės tarybos nustatytą DVĮ. Dvinarė įmoka už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą susideda iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų dalių. Pastoviosios dedamosios įmokos dydis nepriklauso nuo išvežamų atliekų kiekio, tačiau šią įmoką sudaro infrastruktūros išlaikymo kaštai. Pastoviosios dedamosios įmokos mokėjimas yra privalomas visiems nekilnojamojo turto (toliau – NT) objektų savininkams, NT objektų savininkų atstovams arba kitiems įgaliotiems asmenims. Pastovioji dedamoji yra vienoda visiems tos pačios kategorijos nekilnojamojo turto objektams. DVĮ pastovioji dedamoji dalis yra skaičiuojama už visus kalendorinius metus, remiantis aukščiau išdėstytu teisės aktu.

Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendime Nr. 1TS-323 dvinarės įmokos mokėtoju yra įvardinta SB. Dvinarės įmokos dydžių lentelės Nr. 1 pabaigoje pateikta pastaba, kad šie dydžiai taikomi surenkant mokestį iš SB. Įmoka skaičiuojama pagal SB esantį nekilnojamojo turto objektų (žemės sklypų su pastatais) skaičių, nepaisant jų registracijos nekilnojamojo turto registre (LR

Aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymas Nr. D1-150). Sodininkų bendrijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalis nustato, kad SB yra ribotos civilinės atsakomybės pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – įgyvendinti sodininkų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu. SB narių ir SB tarpusavio santykiai grindžiami narių solidarumo, lygiateisiškumo, demokratiškumo ir tarpusavio susitarimo bei pagalbos principais. Remiantis šiais principais, sureguliuojami SB ir jos narių tarpusavio atsiskaitymo klausimai, kurie negali pakeisti kitų viešosios teisės normų, būtent normų dėl nustatytos įmokos už atliekų tvarkymą. **Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas nedraudžia atliekų turėtojo atstovu pripažinti SB** (LR Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ str. 1 dalis).

2015-04-28 Jūs esate sudarę komunalinių atliekų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugų teikimo sutartį Nr. 111-1. Ši sutartis šiai dienai yra galiojanti. Sutarties 2.2.2 punkte nurodyta, kad „sutarties galiojimo metu pasikeitus veikiantiems į kainiams (tarifams), įsipareigoja atsiskaityti už teikiamas paslaugas pagal naujus įkainius (tarifus) ir sutartyje nustatytas paslaugų apimtis (susidarantių atliekų kiekius).

2017-08-25 išrašytą PVM sąskaitą faktūrą JPV77545, sumai 350,37 Eur neanuliuosime, nes tai prieštarauja Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimui Nr. 1TS-322.“

7. UAB „Jonavos paslaugos“ administracijos **2018-01-02** rašte Nr. 5A-1783 SB pirmininkui pažymėta:

„Vadovaujantis Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Savivaldybės tarybos 2017-11-30 sprendimu Nr. 1TS-264, **nuo 2018-01-01 keičiasi SB dvinarės įmokos (toliau – DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą dydžiai. DVĮ kintamoji dalis bus skaičiuojama nuo nekilnojamojo turto objektų skaičiaus.**

Sodininkų bendrijose organizuojant komunalinių atliekų tvarkymą, sudarant komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba mokant Savivaldybės nustatytą įmoką, atliekų turėtojus atstovauja SB. SB skirtų kolektyvinių konteinerių (antžeminių) skaičius ir talpa mišrių komunalinių atliekų aikštelėje arba stovėjimo vietoje nustatomas pagal atliekų susikaupimo normą.

Kviečiame atvykti aptarti viešosios sutarties 3.2 punktą [...].“

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovės Tauragės apskrityje, atliekančios Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje funkcijas Irenos Ričkuvienės **2018-01-30** rašte Nr. 10-18 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės priimto teisės akto teisėtumo“ Lietuvos Respublikos Seimo nariui Andriui Navickui pažymėta:

„Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyboje 2017-12-12 buvo gautas Jūsų 2017-12-12 raštas Nr. SN-S-010, kuriuo prašoma patikrinti, ar Savivaldybės tarybos 2017-11-30 sprendimas Nr. 1TS-265 neprieštarauja CK, įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams.

Dėl Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 52 punkto teisėtumo.

Savivaldybės taryba 2017-11-30 priėmė sprendimą Nr. 1TS-322 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimo Nr. 1TS-322 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos ir taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“. Šiuo sprendimu Savivaldybės taryba pakeitė be kita ko Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos (toliau – Metodika) 52 punktą ir nustatė, kad sodų ir garažų apmokestinimas vykdomas sudarant komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos sutartis su SB ir garažų bendrijomis, iš kurių yra surenkamas mokestis už visų NT objektų, esančių SB teritorijoje, savininkų mišrias komunalines atliekas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktą, komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimo, antrinių žaliavų surinkimo ir

perdirbimo organizavimo, sąvartynų įrengimo ir eksploatavimo funkcija yra priskiriama savarankiškomis (Konstitucijos ir įstatymų nustatytosioms (priskirtoms) savivaldybių funkcijoms. Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodoma, kad savarankiškas funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, išipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, savivaldybių veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 30¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *organizuojant komunalinių atliekų tvarkymą, sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba mokant savivaldybės nustatytą rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo, arba daugiabučio namo savininkų bendrija, individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija, garažų savininkų bendrija, SB ar kita bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, arba asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti (toliau – įgalioti asmenys).* Taigi, **Įstatymu nustatyta, kad sudarant atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba mokant savivaldybės nustatytą rinkliavą atliekų turėtojui gali atstovauti SB arba garažų savininkų bendrija. Toks reglamentavimas nevisiškai atitinka garažų savininkų bei SB statusą nustatančių teisės aktų nuostatas.** Tačiau nei Sodinininkų bendrijų įstatymas, nei Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymas nereglementuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemų ir vietinės rinkliavos surinkimo organizavimo klausimų, o tik nustato SB veiklos pagrindus, SB ir jos narių tarpusavio santykius, jais sureguliuojami SB ir jos narių tarpusavio atsiskaitymo klausimai, kurie negali pakeisti kitų viešosios teisės normų, būtent normų, susijusių su atliekų tvarkymu.

Kaip jau minėta, savarankiškas funkcijas savivaldybės įgyvendina pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, išipareigojimus bendruomenei ir šios interesais, todėl kiekviena savivaldybė, nustatydama komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo priemones, turi įvertinti vietos bendruomenės interesus bei savo regiono specifiką ir būtinas atliekų tvarkymo sąnaudas. Atsižvelgiant į tai, **konstatuoti, kad Metodikos 52 punktas, kuriuo Savivaldybės taryba nustatė, jog sodų ir garažų apmokestinimas vykdomas sudarant komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos sutartis su SB ir garažų bendrijomis, yra neteisėtas, neturime pagrindo.**

Dėl Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo.

Pagal Įstatymo 20 straipsnio 1 dalį, Aplinkos ministerija reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą, kontroliuoja nustatytų reikalavimų ir užduočių įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, **Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyba 2017-12-15 raštu Nr. 10-144 „Dėl Lietuvos respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatų“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, prašydama pateikti nuomonę apie tai, kaip turėtų būti taikoma Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostata, nurodanti, kad atliekų turėtojams sudarant atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba mokant nustatytą rinkliavą, gali atstovauti SB.**

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 2018-01-24 raštu Nr. (17-2)-D8-514 „Dėl Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatų“, atsakė, kad Aplinkos ministerijos nuomone, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą mokėjimo prievolė turėtų būti siejama su nekilnojamojo turto objekto savininku, atsižvelgiant į Civilinio kodekso nuostatas, savininko įgaliotu asmeniu ar tarp savininko ir nuomininko sudarytoje sutartyje nustatytomis sąlygomis. Manytina, jeigu LR atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ str. 1 d. nurodytos prievolės (savivaldybės nustatytos Rinkliavos mokėjimas, o jeigu Rinkliava savivaldybės teritorijoje nenustatyta – komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sudarymas) SB ar garažų bendrijos nariai nepavedė SB ir garažų bendrijai, ši prievolė turėtų būti siejama su nekilnojamojo turto savininku.

Atsižvelgiant į tai, Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyba 2018-01-30 raštu Nr. 10-16 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 52 punkto taikymo“ persiuntė Aplinkos ministerijos pateiktą nuomonę Savivaldybės merui.

Informuojame, kad Vyriausybės atstovas Kauno apskrityje artimiausiu metu kreipsis į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliariją su pasiūlymu inicijuoti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalies pakeitimą.“

9. UAB „Jonavos paslaugos“ administracijos 2018-02-06 rašte Nr. 5A-169 SB „Žilvitis“ pirmininkei L. Armonienei pažymėta:

„Prieštaravime į UAB „Jonavos paslaugos“ 2018-01-02 raštą Nr. 5A-1783 nurodėte, jog nesilaikoma Savivaldybės tarybos 2017-11-30 sprendimo Nr. ITS-264 (toliau – Sprendimas) tinkamo informavimo terminų. Su tokiu vertinimu sutikti neturime pagrindo, nes minėtu Sprendimu patvirtintų Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų taisyklių (toliau – Taisyklės) 37 str. imperatyviai nenumato, jog atliekų tvarkytojai turi būti informuoti visomis išvardintomis informavimo priemonėmis imtinai, o suteikia teisę pasirinkti informavimo būdą ir priemones: „Visi atliekų turėtojai (fiziniai ir juridiniai asmenys) laikotarpiu, nuo naujų parametrų dydžių patvirtinimo Savivaldybės taryboje, per 20 kalendorinių dienų yra informuojami apie pasikeitusias atliekų surinkimo ir tvarkymo kainas, paštu išsiunčiant pranešimus sutartyje nurodytais kontaktiniais adresais, pateikiant informaciją daugiabučių namų skelbimo lentose, publikuojant straipsnius vietinėje spaudoje, atliekų tvarkytojo ir savivaldybės internete tinklapiuose“. **Sprendimas, kaip ir visi kiti Savivaldybės tarybos sprendimai, buvo paskelbtas viešai internetiniame Savivaldybės puslapyje, UAB „Jonavos paslaugos“ siuntė pranešimus SB bei patalpino informaciją savo internetiniame puslapyje, todėl informavimo pareiga buvo įvykdyta tinkamai ir laiku.**

Dėl 2-ojo Jūsų prieštaravimo pagrindo – jog UAB „Jonavos paslaugos“ raštas buvo atsiųstas apgaulingai nenurodant konkretaus gavėjo, kuris turėtų galimybę gautą ofertą apskusti teismui ar kitai institucijai, manome, kad jūs esate neteisingai informuoti, LR CPK 5 straipsnio 1 dalis *numato, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą*, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Todėl **tai, ar rašte yra nurodytas konkretus adresatas, ar ne, neturi jokios įtakos jūsų teisei kreiptis į teismą ir jos nevaržo.**

Dėl 3-iam ir 4-ame nurodytų deklaratyvių prieštaravimų manome, kad Jūsų nuomonė įtakota subjektyvaus vertinimo, tuo tarpu UAB „Jonavos paslaugos“ preciziškai vykdo Sprendimą be interpretacijų.

Dėl Jūsų nurodytų aplinkybių, jog neaišku, ar suteiks SB nariai įgaliojimus organizuoti rinkliavos mokesčio prievolės, kylančios dėl jų privačios nuosavybės administravimo SB valdybai, norime atkreipti jūsų dėmesį, jog **Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų taisyklių 121.3. p. reglamentuoja, kad sudarant komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimo sutartį atliekų turėtojams – SB atliekų turėtojams – atstovauja SB (juridinis asmuo).** UAB „Jonavos paslaugos“ neturi galimybės įtakoti SB narių sprendimų, tačiau neesant sudarytos sutarties su SB, UAB „Jonavos paslaugos“, užtikrindamos Sprendimo vykdymą, bus priverstos išsireikalauti apmokėjimo priverstine tvarka (Taisyklių 117 p.). UAB „Jonavos paslaugos“ neturi galimybės savo nuožiūra kai kuriuos asmenis (pvz.: Jūsų atstovaujamą SB) jų prašymu ar savo nuožiūra atleisti nuo mokesčio ar jį sumažinti.

Jūsų rašte prašoma remiantis LR CK 6.1 84 str. pateikti aiškiai suformuluotą naujos sutarties ar senosios sutarties pakeitimų lyginamojo varianto projektą, kurį SB valdyba galėtų teikti svarstymui SB visuotiniame susirinkime. Taip pat prašote pridėti teisiškai pagrįstą nekilnojamojo turto objektų valdytojų (fizinių asmenų) sąrašą, kuriuo vadovaujantis SB turėtų galimybę reikalauti iš SB narių naujai įvestos rinkliavos mokėjimo ar pradėti teisinius ginčus su atsisakiusiais mokėti. Norime atkreipti jūsų dėmesį, jog **LR CK 6.184 str. nenumato administratoriui UAB „Jonavos paslaugos“ tokios pareigos – pateikti naujos sutarties ar senosios sutarties pakeitimų lyginamojo varianto projekto. Sutarties tekstas buvo parengtas griežtai laikantis Sprendimo.**

Šis Sprendimas yra privalomas visiems Savivaldybės teritorijoje reziduojantiems fiziniams ir juridiniams asmenims (Taisyklių 4 p.), o UAB „Jonavos paslaugos“ yra tik vykdytojas. Kadangi įmonėje nėra pareigybės, į kurios funkcijas įeitų prašomas atlikti sutarčių pakeitimų lyginamojo varianto projekto rengimas, **neturime jokios galimybės šį jūsų prašymą tenkinti.**

Dėl prašomo teisiškai pagrįsto nekilnojamojo turto objektų valdytojų (fizinių asmenų) sąrašo paaiškiname, kad oficialūs duomenys apie nekilnojamąjį turtą yra saugomi VI Registrų centras Nekilnojamojo turto registre ir kadastre ir yra vieši, taigi prieinami ir SB „Žilvitis“, kurią Jūs atstovaujate. Net neabejojame, kad savo SB narių duomenis bei duomenis tų asmenų, kurie nėra SB nariai, tačiau jų sklypai yra SB teritorijoje, Jūs turite. LR Aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymu Nr. D1-150, nustatančiu Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašą, 18 p. apibrėžia Sodų paskirties objektus – tai naudojami arba poilsiui ir (arba) sodininkystei ir (arba) daržininkystei SB nariams priklausantys sodo sklypai ir (ar) sodo sklypai, nepriklausantys SB nariams, bet esantys sodo teritorijoje, su pastatais arba be jų. Tokiu būdu **teisės aktas numato, jog visi – tiek esantys SB nariais, tiek jais neesantys, privalo mokėti.** Prašymą pateikti nekilnojamojo turto valdytojų sąrašą Jūs siejate su galimais skolininkais, kurie neatsiskaito su SB dėl komunalinių atliekų tvarkymo. Tačiau **mokesčių, rinkliavų ir kitų įsipareigojimų SB atžvilgiu išieškojimas iš jos narių – skolininkų nėra administratoriaus kompetencijos klausimas ir todėl negali būti perkeltas ant UAB „Jonavos paslaugos“ pečių.“**

10. UAB „Jonavos paslaugos“ direktoriaus Edmundo Muloko 2018-02-20 rašte Nr. 5A-240 SB „Žilvitis“ pirmininkei L. Armonienei pažymėta:

„Atsakydami į jūsų raštą informuojame, kad tarpusavio atsiskaitymų suderinimo akte Nr. 4926 skola jūsų SB už buitinių atliekų surinkimą ir tvarkymą paskaičiuota pagrįstai ir tinkamai. [...]“

11. Seimo kontrolierius yra nagrinėjęs klausimą dėl poreikio paskirti subjektą, kuris galėtų vertinti savivaldybių nustatytų mokesčių už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžių pagrįstumą:

11.1. Seimo kontrolieriaus 2017-12-20 pažymoje „Dėl A. Š. skundo prieš Vilniaus rajono savivaldybės administraciją“ yra nurodyta:

„[...]“

26. Seimo kontrolieriai savo darbo praktikoje susiduria su asmenų nepasitenkinimu neadekvačiai dideliais mokesčiais už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Savivaldybėse.

Rinkliavos dydžius nustato Savivaldybių tarybos.

Įstatymų leidėjas yra nustatęs, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kaina turi būti pagrįsta būtinosiomis su komunalinių atliekų tvarkymu susijusiomis sąnaudomis [...]. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir principu „teršėjas moka“.

Savivaldybių administracinės priežiūros funkciją vykdančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai apskrityse tikrinamų teisės aktų projektų ir teisės aktų nevertina politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu.“;

11.2. Seimo kontrolierius rekomendavo Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

„spręsti klausimą, kas galėtų įvertinti savivaldybių nustatytų mokesčių už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžių pagrįstumą; gal būtų tikslinga skirti šių mokesčių dydžių, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainos pagrįstumą galinti įvertinti subjektą, užtikrinant atsakingo valdymo ir objektyvumo principų įgyvendinimą.“;

11.3. Vykdydama LR Ministro Pirmininko pavedimą, Aplinkos ministerija 2018-01-23 raštu Nr. (17-2)-D8-479 informavo:

„[...] vadovaujantis LR Vyriausybės 2017-03-13 nutarimo Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano IV prioriteto „Darni ir konkurencinga ekonomikos

plėtra“ 4.1.4 darbo „Perėjimas prie žiedinės ekonomikos, diegiant atliekų prevencijos, pakartotinio panaudojimo ir perdirbimo finansines paskatas ūkio subjektams“ 6 priemone, Aplinkos ministerijoje rengiamas ir bus teikiamas suinteresuotoms institucijoms derinti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projektas, kuriuo siekiama nustatyti atliekų kainodaros principus, taikomus teikiamoms komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms, **numatoma komunalinių atliekų tvarkymo kainų skaičiavimo priežiūrą pavesti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai.**“

12. Seimo kontrolierius, išnagrinėjęs G. K. skundą, 2017-08-02 pažymoje Nr. 4D-2017/2-241 „Dėl G. K. skundo prieš Kupiškio rajono savivaldybę“ konstatavo:

„[...] galimos situacijos, kai faktiškai viename nekilnojamojo turto objekte sukaupiamų komunalinių atliekų kiekis yra ženkliai mažesnis, nei savivaldybės patvirtintose Taisyklėse vienam gyventojui nustatyta metinė komunalinių atliekų susikaupimo norma – už tris asmenis Pareiškėja per metus į sąvartyną pristatė mažesnę komunalinių atliekų kiekį, nei Savivaldybėje nustatyta metinė komunalinių atliekų susikaupimo norma vienam asmeniui.

Pareiškėja kelia klausimą dėl Rinkliavos neskaičiavimo asmenims, kurių pajamos yra labai mažos (atitinkamai ir jų perkamoji galia yra labai maža, todėl visa trijų asmenų šeima komunalinių atliekų sukaupia mažesnę kiekį, nei Savivaldybės nustatyta metinė komunalinių atliekų susikaupimo norma vienam asmeniui) ir jie savarankiškai pristato atliekas į sąvartyną ir pateikia tai patvirtinančius įrodymus;

[...] Atliekų tvarkymo įstatyme [...] yra imperatyvus reikalavimas, savivaldybėms sprendžiant Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo klausimus, vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintomis Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis. Šiose taisyklėse nustatytas dvinarės Rinkliavos, susidedančios iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų, apmokestinimo už atliekų surinkimą ir tvarkymą principas [...]. Pagal Taisyklių nuostatas, galimybę nemokėti kintamosios įmokos dalies turi tik tie Rinkliavos mokėtojai, kurie deklaruoja jiems priklausančių nekilnojamojo turto objektų nenaudojantys konkretų laikotarpį.

Taigi, asmenys, kurie jiems priklausančiais nekilnojamojo turto objektais naudojasi, tačiau komunalines atliekas (kurių kiekis yra ženkliai mažesnis nei nustatyta savivaldybės metinė atliekų susikaupimo norma) tvarko patys, pateikdami Rinkliavą skaičiuojančiam subjektui tai patvirtinančius įrodymus, pagal Taisyklių reikalavimus, neturi galimybės nemokėti kintamosios įmokos dedamosios, nors nėra pagrindo teigti, kad asmenims, savarankiškai tvarkantiems komunalines atliekas (nuvežantiems į sąvartyną savo transportu ir pristatantiems tai patvirtinančius įrodymus), teikiama atliekų surinkimo paslauga. Atliekas savarankiškai tvarkantiems asmenims nenumatyta galimybė atsiskaityti, mokant tik pastoviąją Rinkliavos dedamąją; [...].“

Seimo kontrolierius rekomendavo Lietuvos Respublikos Vyriausybei apsvarstyti galimybę reglamentuoti asmenų, gaunančių mažas pajamas ir savarankiškai tvarkančių komunalines atliekas ir pateikiančių tai patvirtinančius įrodymus, atleidimą nuo Rinkliavos kintamosios dalies, atsižvelgiant į tai, kad atliekų surinkimo ir tvarkymo paslauga jiems neteikiama, arba spręsti klausimą dėl Rinkliavos tokiems asmenims neskaičiavimo įteisinimo Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėse.

Vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, Aplinkos ministerija 2017-08-23 informavo, kad rengdama Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių pakeitimus, įvertins Seimo kontrolieriaus rekomendacijas.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

13. Pagal **Lietuvos Respublikos Konstitucijos** nuostatas:

5 straipsnio 3 dalis:

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

14. Pagal **Lietuvos Respublikos civilinio kodekso antros knygos Asmenys** nuostatas:

2.50 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė pagal savo prievoles

„1. Juridinis asmuo atsako pagal savo prievoles jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančiu turtu.

2. **Juridinis asmuo neatsako pagal juridinio asmens dalyvio prievoles, o pastarasis neatsako pagal juridinio asmens prievoles**, išskyrus įstatymuose arba juridinio asmens steigimo dokumentuose numatytus atvejus.

3. Kai juridinis asmuo negali įvykdyti prievolės dėl juridinio asmens dalyvio nesąžiningų veiksmų, juridinio asmens dalyvis atsako pagal juridinio asmens prievolę savo turtu subsidiariai.

4. Juridiniai asmenys skirstomi į ribotos ir neribotos civilinės atsakomybės asmenis. [...]“

15. Pagal **Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo** nuostatas:

4 straipsnio 1 dalies 6 punktas:

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]“

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų* ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų **veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.**“

6 straipsnio 1 dalies 31 punktas:

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]“

31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo bei perdirbimo organizavimas ir sąvartynų įrengimas bei eksploatavimas.“

16. Pagal **Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo** nuostatas

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„1. Šis įstatymas nustato teisėkūros principus, teisėkūros stadijas, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų teisėkūroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas.“

3 straipsnis. Teisėkūros principai

„1. Teisėkūros principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą.

2. Teisėkūroje vadovaujamasi šiais principais:

[...]“

6) *aiškumo*, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas; [...]“

17. Pagal **Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo** nuostatas:

3 straipsnis. Sodininkų bendrijos samprata

„1. Sodininkų bendrija (toliau – Bendrija) yra atitinkamo administracinio vieneto bendruomenės dalis, visapusiškai plėtojanti mėgėjų sodininkystę, puoselėjanti ir tausojanti gamtą ir kraštovaizdį. **Bendrija yra ribotos civilinės atsakomybės** pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – įgyvendinti sodininkų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu.“

18. Pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nuostatas:

2 straipsnio 1 dalis:

„Savivaldybių administracinę priežiūrą atlieka, tai yra prižiūri, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Vyriausybės skiriami Vyriausybės atstovai.“

4 straipsnio 1 dalis:

„1. Prižiūrdamas, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Vyriausybės atstovas:

1) tikrina, ar savivaldybės kolegialių ir nekollegialių administravimo subjektų teisės aktai neprieštaruja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams (toliau – įstatymai ir Vyriausybės sprendimai);

2) kai savivaldybės administravimo subjektai nesilaiko Konstitucijos ir įstatymų, nevykdo Vyriausybės sprendimų, šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka reikalauja, kad Konstitucijos būtų laikomasi, įstatymai būtų įgyvendinti, o Vyriausybės sprendimai įvykdyti;

3) neteisėtus savivaldybės administravimo subjektų teisės aktus šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka siūlo panaikinti arba pakeisti;

4) kai savivaldybės administravimo subjektai nesutinka panaikinti ar pakeisti ginčijamą teisės aktą, atsisako įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės sprendimą, kreipiasi į teismą.“

19. Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas:

25 straipsnis. Savivaldybių funkcijos

„Savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtiną jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.“

28 straipsnis. Savivaldybių atliekų tvarkymo planai

„[...]“

7. Už patvirtintų savivaldybių atliekų tvarkymo planų priemonių įgyvendinimą, už savivaldybės teritorijoje esančių komunalinių atliekų ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo organizavimą atsakinga savivaldybės vykdomoji institucija.“

30¹ straipsnis. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis ir vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą

„1. **Organizuojant komunalinių atliekų tvarkymą**, sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba **mokant savivaldybės nustatytą rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja** jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo, arba daugiabučio namo savininkų bendrija, individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija, garažų savininkų bendrija, **sodininkų bendrija** ar kita bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, arba asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti (toliau – **įgalioti asmenys**). [...]“

20. Pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatas:

17 straipsnis. Bylos, priskirtos administracinių teismų kompetencijai

„1. **Administraciniai teismai sprendžia bylas dėl:**

[...]

4) mokesčių, kitų privalomų mokėjimų, **rinkliavų sumokėjimo, grąžinimo ar išieškojimo**, finansinių sankcijų taikymo, taip pat mokestinių ginčų; [...]“

21. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo 2016-12-13 nutarimu Nr. XIII-82 patvirtintos **Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos** nuostatas:

„[...]

230. Formuosime aiškia ir skaidrią teisinę bazę, grindžiamą gero valdymo principais. Skatinsime nuolatinę praktikų, akademikų bei pilietinės visuomenės diskusijas dėl konkrečias sritis reglamentuojančios teisės tobulinimo, perteklinių, neaiškių, skirtingoms interpretacijoms galimybę sudarančių teisės aktų nuostatų įvardijimo ir efektyviausių jų taisymo būdų.

[...]

246. Svarbiausia bet kokios teisės sąlyga yra jos aiškumas, vienareikšmiškumas ir vientisumas. [...].“

22. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 patvirtintų **Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių** nuostatas:

„[...]

17. Sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba mokant savivaldybės nustatytą vietinę rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas, nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas arba kiti asmenys, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalyje (toliau – įgalioti asmenys).

18. Nekilnojamojo turto objektai suskirstomi į kategorijas savivaldybių sprendimu pasirinktinai pagal nekilnojamojo turto objekto rūšis ir (ar) jų paskirtį ar kitus kriterijus, vadovaujantis nekilnojamojo turto objektų rūšių sąrašu, kurį pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 2 dalį nustato Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Sąrašas), pavyzdžiui: daugiabučiai namai ir įmonės, ūkinei veiklai naudojančios daugiabučių namų patalpas; sodų bendrijų nariai, kurie naudojami kolektyviniais konteineriais, ir sodų bendrijų nariai, kurie naudojami individualiais konteineriais (toliau – nekilnojamojo turto objektų kategorija). Nekilnojamojo turto objektas, nenurodytas Sąraše, gali būti priskiriamas atskirai nekilnojamojo turto objektų kategorijai. [...].“

23. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-22 nutarimu Nr. 1138 patvirtintų **Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų** reikalavimus:

„[...]

7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

[...]

7.9. formuoti Lietuvos Europos Sąjungos politiką aplinkos apsaugos, [...], atliekų (išskyrus radioaktyviasias) tvarkymo, [...], teritorijų planavimo, urbanistikos ir architektūros, statybos ir būsto, vandens ir nuotekų, poveikio aplinkai vertinimo, taršos prevencijos, [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą.“

24. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymo Nr. D1-150 „Dėl Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo patvirtinimo“ nuostatas:

„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo [...] 30¹ straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašą (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2013-07-01.“

18 pozicijoje nurodyta „sodų paskirties objektai“ – naudojami arba poilsui ir (arba) sodininkystei ir (arba) daržininkystei sodininkų bendrijos nariams priklausantys sodo sklypai su pastatais ir (ar) sodo sklypai su pastatais, nepriklausantys sodininkų bendrijos nariams, bet esantys sodo teritorijoje.“

Vietos savivaldos teisės aktai

25. Pagal Savivaldybės tarybos 2017-11-30 sprendimu Nr. 1TS-264 patvirtintų **Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių** nuostatas:

„[...]

6. Taisyklėse vartojamos šios sąvokos:

[...]

6.8. *Atliekų turėtojas* – atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų.

[...]

6.20. Dvinarė įmoka už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (toliau – DVĮ) – Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas privalomas dvinaris mokestis (įmoka) už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, susidedantis iš pastoviosios ir kintamosios įmokos dedamųjų ir galiojantis visoje Savivaldybės teritorijoje. [...];

[...]

18. **Atliekų turėtojai** Savivaldybėje skirstomi į šias grupes:

18.1. fiziniai asmenys (gyventojai);

18.2. juridiniai asmenys, jų filialai, atstovybės, kurių veiklos metu susidaro komunalinės atliekos, **bendrijos**.

[...]

117. Visi atliekų turėtojai privalo sudaryti komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimo sutartis su savivaldybės, kurios teritorijoje yra nekilnojamojo turto objektas (išskyrus žemės sklypą be pastatų) paskirtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi. [...]

121. **Sudarant komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, atliekų turėtojams atstovauja:**

[...]

121.3. **sodininkų bendrijos atliekų turėtojams – SB** (juridinis asmuo). [...].“

26. Pagal Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimu Nr. 1TS-322 patvirtintos **Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos** (2017-11-30 sprendimo Nr. 1TS-265 redakcija su pakeitimais) nuostatas:

„1. Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodika (toliau – Metodika) skirta dvinarės įmokos (toliau – DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo principams apibrėžti.

2. Metodika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos (toliau – LR) atliekų tvarkymo įstatymu (toliau – ATĮ), Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis (toliau – Taisyklės), patvirtintomis LR Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711, LR Aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymu Nr. D1-150 „Dėl nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo patvirtinimo.“

[...]

35. Atskiru savivaldybės tarybos sprendimu savivaldybė nustato dvinarę DVĮ, susidedančią iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų. Kaip nustatyta ATĮ 30¹ straipsnio 1 dalyje:

35.1. **Pastoviąją DVĮ dedamąją moka visi atliekų turėtojai:** nekilnojamojo turto objekto savininkai, nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo, daugiabučio namo savininkų bendrija, individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, garažų savininkų bendrija, **sodininkų bendrija ar kita bendrija, asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti.**

35.2. Kintamąją dedamąją moka atliekų turėtojai: [...], kuriems teikiama komunalinių atliekų

paėmimo ir tvarkymo paslauga.

[...]

52. Sodų ir garaų apmokestinimas vykdomas sudarant komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos sutartis su sodų ir garaų bendrijomis, iš kurių yra surenkamas mokestis už visų NT objektų, esančių sodų bendrijos teritorijoje, savininkų mišrias komunalines atliekas. [...].“

27. Pagal Savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimu Nr. ITS-322 patvirtinto **Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos (DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir tvarkymą taikymo tvarkos aprašo** (2017-11-30 sprendimo Nr. ITS-265 redakcija su pakeitimais) nuostatas:

„1. Dvinarės įmokos (toliau – DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą taikymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarka) aprašo DVĮ mokėtojų registro sudarymą ir administravimą, DVĮ apskaičiavimą, mokėjimą ir išieškojimą.

2. DVĮ įvedama, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016-04-20 nutarimu Nr. 384 „Dėl vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymu Nr. D1-150 „Dėl nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo patvirtinimo“.

3. Tvarka reglamentuoja Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo metodikos praktinį taikymą.

4. Už Tvarkos taikymą atsakingas Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius (toliau – Administratorius) – Savivaldybės įsteigtas juridinis asmuo, savivaldybės pavedimu atliekantis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas ir teikiantis atliekų tvarkymo paslaugas

[...]

19. **Atliekų turėtojai** – savivaldybės teritorijoje esantys fiziniai ir **juridiniai asmenys, turintys atliekų**: individualių namų savininkai arba jų įgalioti asmenys, butų savininkai (jų įgalioti asmenys arba daugiabučių namų savininkų bendrijos), **sodų** ar garaų **valdų savininkai (jų įgalioti asmenys arba sodų ir garaų bendrijos)**, įmonės, įstaigos ir organizacijos, ūkininkai ir kt. – už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą privalo mokėti viešosiose sutartyse su Administratoriumi nustatytais kainomis pagal Savivaldybės tarybos patvirtintus įkainius. DVĮ mokėtojai privalo sumokėti savivaldybės tarybos patvirtintą DVĮ už komunalinių atliekų tvarkymą pagal gautas PVM sąskaitas-faktūras ar kitus mokėjimo dokumentus iki einamojo mėnesio paskutinės dienos. Laiku nesumokėjus, bus skaičiuojami delspinigiai.

20. Administratorius privalo sudaryti paslaugų sutartis su atliekų turėtojais dėl komunalinių atliekų surinkimo ir jų tvarkymo pagal individualiai aptartas sąlygas. Atliekų turėtojai, nesudarę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutarties per 45 kalendorines dienas nuo pasiūlymo išsiuntimo dienos, laikomi sudarę sutartį pagal komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo standartinės sąlygas.

[...]

23. Nesumokėta DVĮ išieškoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

28. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** Konstitucinis Teismas 2000-06-

30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; **ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...].**“

29. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog **teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai** (Konstitucinio Teismo 2003-05-30, 2004-01-26 nutarimai).

Tyrimo išvados

30. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

30.1. dėl mokesčio už komunalinių atliekų išvežimą ir tvarkymą sodininkų bendrijoms skaičiavimo;

30.2. dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo.

Dėl mokesčio už komunalinių atliekų išvežimą ir tvarkymą sodininkų bendrijoms skaičiavimo

31. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

31.1. SB interesus atstovaujantis Kauno susivienijimas „Sodai“ kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl nepagrįsto Jonavos rajono SB apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir tvarkymą;

31.2. Savivaldybių institucijos yra atsakingos už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų, būtinų jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizavimą (žr. pažymos 15 ir 19 punktus);

31.3. DVĮ administravimas Savivaldybės teritorijoje – UAB „Jonavos paslaugos“ funkcija (žr. pažymos 6, 9 ir 27 punktus). Ruošiant mokėjimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pranešimus, UAB „Jonavos paslaugos“ privalo vadovautis Savivaldybėje galiojančių Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių (žr. pažymos 25 punktą), Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo metodikos (žr. pažymos 26 punktą) ir Jonavos rajono savivaldybės dvinarės įmokos (DVĮ) už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir tvarkymą taikymo tvarkos aprašo (žr. pažymos 27 punktą) nuostatomis;

31.4. Pagal Savivaldybėje galiojančias teisės aktų, reglamentuojančių apmokestinimą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (žr. pažymos 25–27 punktus), nuostatas, **bendrija traktuojama atliekų turėtoju ir DVĮ mokėtoju** (pagal SB esantį žemės sklypą su pastatais, nepaisant su registracijos Nekilnojamojo turto registre, skaičių).

Tuo tarpu Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalyje **SB yra atliekų turėtojų**, mokant nustatytą mokestį už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, **atstovas**;

31.5. **Savivaldybėje galiojantis teisinis reglamentavimas, susijęs su SB, kaip juridinių asmenų, apmokestinimu už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, yra prieštaringas**, nes SB kaip juridiniai asmenys, apmokestinamos, nors prievolė mokėti už galimybę naudotis komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo infrastruktūra sietina ne su SB, kaip juridinio asmens, o su atskirų žemės sklypų, kaip turto vienetų SB teritorijoje, naudojimu. Tuo tarpu, SB nėra įgaliota valdyti privatiems asmenims priklausančius žemės sklypus su pastatais SB teritorijoje.

Teisinio reglamentavimo tinkamumo SB apmokestinimo mokesčiu už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą klausimas nagrinėjamas kitoje pažymos dalyje (žr. pažymos 35–37 punktus).

32. **Apibendrinant darytina išvada, kad kol nepakeistas Savivaldybėje galiojantis**

apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą teisinis reglamentavimas, UAB „Jonavos paslaugos“ neturi teisinio pagrindo netraktuoti SB atliekų turėtoju ir neskaičiuoti DVI. Reikalavimo mokėti konkrečiai SB priskaičiuoto konkretaus mokesčio už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pagrįstumo klausimas laikytinas ginču, nagrinėtinu teismo tvarka. Bylas dėl mokesčių, rinkliavų sumokėjimo, grąžinimo, išieškojimo sprendžia administraciniai teismai (žr. pažymos 20 punktą).

Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir 17 straipsnio 4 dalį, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad jis nagrinėtinas kitoje institucijoje, tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 17 straipsnio 4 dalimi bei 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Kauno susivienijimo „Sodai“ skundo tyrimas šioje dalyje nutrauktinas.**

33. Dėl Kauno susivienijimo „Sodai“ klausimo, ar 4–5 kartus padidėję mokesčiai už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą suderinami su protingumo, sąžiningumo ir žmoniškumo kriterijais (žr. pažymos 2.13 punktą), pažymėtina, kad Seimo kontrolierius 2017 metų pabaigoje nagrinėjo klausimą dėl poreikio paskirti subjektą, kuris galėtų vertinti savivaldybių nustatytų mokesčių už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžių pagrįstumą (žr. pažymos 11.1–11.2 punktus).

Aplinkos ministerijos duomenimis, šioje institucijoje rengiamame Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekte numatoma komunalinių atliekų tvarkymo kainų skaičiavimo priežiūrą pavesti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (žr. pažymos 11.3 punktą).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga rekomenduoti Aplinkos ministerijai pateikti informaciją, ar teisės aktuose išspręstas klausimas dėl komunalinių atliekų tvarkymo kainų skaičiavimo priežiūros funkcijos priskyrimo Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai.**

34. Be to, Seimo kontrolierius 2017 metais yra kėlęs ir klausimą dėl teisinio reglamentavimo, kiek jis susijęs su mažas pajamas gaunančių asmenų apmokestinimu rinkliava ar mokesčiu už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, keitimo (žr. pažymos 12 punktą).

Aplinkos ministerijos duomenimis, Seimo kontrolieriaus rekomendaciją planuota įvertinti, rengiant Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių pakeitimus (žr. pažymos 12 punktą).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga rekomenduoti Aplinkos ministerijai pateikti informaciją, koks galutinis sprendimas buvo priimtas dėl Seimo kontrolieriaus 2017-08-02 pažymoje Nr. 4D-2017/2-241 pateiktos rekomendacijos, susijusios su mažas pajamas gaunančių asmenų apmokestinimu už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą.**

Dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo

35. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

35.1. SB interesus atstovaujantis Kauno susivienijimas „Sodai“ atkreipė dėmesį į tai, kad atsiskaitymai už SB narių turimų komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iki 2017-01-01 buvo vykdomi komunalinių atliekų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugų teikimo sutarties pagrindu (žr. pažymos 2.1 punktą). Tuo tarpu, 2017 metų rugpjūčio mėnesį sąskaitos su naujai įvestos Rinkliavos paskaičiavimais išrašytos atbuline data (už laikotarpį nuo 2017-01-01 iki 2017-08-31). Neatsižvelgta į tai, kad SB nariams nepriėmus sprendimo dėl jų atstovavimo, renkant naujai patvirtintą dvinarę įmoką (DVI) už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, SB neturi įgaliojimų atstovauti SB narius nurodytu klausimu;

35.2. Savivaldybėje nuo 2017-01-01 įsigaliojusios DVI pastoviąją dedamąją sudaro infrastruktūros išlaikymo, administracinės sąnaudų, nusidėvėjimo kaštai (žr. pažymos 4 ir 26

punktus), t. y. pastovios dedamosios dydis nepriklauso nuo išvežamų atliekų kiekio.

Pareiškėjas kelia klausimą, kokių teisiniu pagrindu SB galėtų reikalauti mokėti mokestį už joms nepriskirtos valdyti infrastruktūros įrengimą, t. y. rinkti DVI pastoviąją dedamąją;

35.3. Savivaldybės patvirtintų teisės aktų nuostatose **SB įvardijamos atliekų turėtojomis** (žr. pažymos 25–27 punktus).

Tuo tarpu, Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 straipsnyje nustatyta, kad **SB traktuojama atliekų turėtojus atstovaujančiu juridiniu asmeniu** (žr. pažymos 19 punktą).

Pagal Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo (žr. pažymos 24 punktą) nuostatas, **subjektai, turintys mokėti mokestį už atliekų surinkimą SB teritorijose, yra žemės sklypų, kuriuose yra statiniai, savininkai.**

Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, kad **SB neturėjo ir neturi galimybės kontroliuoti, kaip už atliekų tvarkymą atsiskaitydavo iš SB išstoję asmenys, arba privačias gyvenamąsias valdas SB teritorijoje įteisinę asmenys. Be to, neaišku, kaip už atliekų tvarkymą atsiskaitydavo atskiri SB nariai, sudarę tiesiogines sutartis su UAB „Jonavos paslaugos“;**

35.4. SB interesus atstovaujantis Kauno susivienijimas „Sodai“ skunde akcentavo, kad dėl ribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens statuso SB nėra atsakingas už savo narių prievoles (žr. pažymos 14 punktą). Todėl turto (SB teritorijoje esančio žemės sklypo su statiniu) savininkui (žr. pažymos 24 punktą) kylanti prievolė mokėti DVI negali būti perkeliama ribotos civilinės atsakomybės juridiniam asmeniui – SB (žr. pažymos 2 ir 14 punktus);

35.5. Už savivaldybių administracinės priežiūros įgyvendinimą atsakinga Vyriausybės atstovė (žr. pažymos 18 punktą) konstatavo, kad **reglamentavimas, pagal kurį atliekų turėtojo atstovu SB teritorijoje laikytina SB, neatitinka SB statusą nustatančių teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 8 punktą).

Vyriausybės atstovė Kauno apskrityje pranešė ketinanti kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliariją su pasiūlymu inicijuoti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalies pakeitimą (žr. pažymos 8 punktą);

35.6. Už valstybės politikos atliekų tvarkymo srityje formavimą, koordinavimą ir įgyvendinimo kontrolę atsakinga Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (žr. pažymos 23 punktą) yra išsakyusi poziciją, kad **prievolė mokėti mokestį už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą turėtų būti siejama su nekilnojamojo turto objekto savininku; tik tuo atveju, kai SB nariai yra pavedę SB vykdyti Savivaldybės nustatyto mokesčio už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą rinkimą, SB laikytina atliekų turėtojų atstovu** (žr. pažymos 8 punktą);

35.7. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinti **teisėkūros aiškumo ir efektyvumo principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, įpareigojančius teisėkūroje dalyvaujančius subjektus siekti sukurti vientisą, darnią ir veiksmingą teisės sistemą** (žr. pažymos 16 punktą);

35.8. Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra įsipareigojusi gerinti teisės aktų kokybę, stiprinti valstybės institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, formuoti aiškia ir skaidrią teisinę bazę, grindžiamą gero valdymo principais (žr. pažymos 21 punktą);

35.9. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniui reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai (Konstitucinio Teismo 2003-05-30, 2004-01-26 nutarimai; žr. pažymos 29 punktą).

36. Apibendrinant analizuotą teisinį reglamentavimą, susijusį su SB apmokestinimu už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, **tenka konstatuoti, kad galiojantis teisinis reglamentavimas dėl SB atstovavimo atliekų turėtojams, mokant mokestį už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, kelia abejones dėl neatitikimo SB statusą nustatančių teisės aktų nuostatomis. SB yra ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, neatsakantys už savo narių mokesčines prievoles. Kylantys neaiškumai teisinio reglamentavimo srityje nesiderina su teisėkūros aiškumo, teisėtumo ir atsakingo valdymo principais** (žr. pažymos 13,

15–16, 21, 28–29 punktus). Todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši tyrimo dalis pripažintina pagrįsta.**

37. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **Lietuvos Respublikos Vyriausybei tikslinga rekomenduoti:**

37.1. atkreipti dėmesį į tai, kad galiojantis teisinis reglamentavimas dėl SB atstovavimo SB teritorijoje žemės sklypus su statiniais turintiems atliekų turėtojams, mokant mokesį už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, kelia abejones dėl neatitikimo SB statusą nustatančių teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 35–36 punktus);

37.2. spręsti klausimą dėl 37.1 punkte nurodyto teisinio reglamentavimo keitimo, užtikrinant atsakingo valdymo, teisinio reguliavimo aiškumo ir teisėtumo principų įgyvendinimą.

38. **Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovei Kauno apskrityje tikslinga rekomenduoti** peržiūrėti, ar užtikrinamas Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimo (žr. pažymos 18 punktą) įgyvendinimas, kiek tai susiję su Joniškio rajono savivaldybės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių apmokestinimą už atliekų surinkimą ir tvarkymą, suderinimą su aukštesnę galią turinčių Atliekų tvarkymo įstatymo ir Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo nuostatomis (žr. pažymos 19, 24 ir 35.3 punktus).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

39. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

Kauno susivienijimo „Sodai“ skundo dalies tyrimą dėl mokesčio už komunalinių atliekų išvežimą ir tvarkymą sodininkų bendrijoms skaičiavimo nutraukti.

40. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

tyrimo dalį dėl teisinio reglamentavimo keitimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

41. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 8 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:**

41.1. **Lietuvos Respublikos Vyriausybei –**

41.1.1. atkreipti dėmesį į tai, kad galiojantis teisinis reglamentavimas dėl SB atstovavimo SB teritorijoje žemės sklypus su statiniais turintiems atliekų turėtojams, mokant mokesį už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, kelia abejones dėl neatitikimo SB statusą nustatančių teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 35–36 punktus);

41.1.2. spręsti klausimą dėl 41.1.1 punkte nurodyto teisinio reglamentavimo keitimo, užtikrinant atsakingo valdymo, teisinio reguliavimo aiškumo ir teisėtumo principų įgyvendinimą.

41.2. **Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai –**

41.2.1. pateikti informaciją, ar teisės aktuose išspręstas klausimas dėl komunalinių atliekų tvarkymo kainų skaičiavimo priežiūros funkcijos priskyrimo Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (žr. pažymos 33 punktą);

41.2.2. pateikti informaciją, koks galutinis sprendimas buvo priimtas dėl Seimo kontrolieriaus 2017-08-02 pažymoje Nr. 4D-2017/2-241 pateiktos rekomendacijos, susijusios su mažas pajamas gaunančių asmenų apmokestinimu už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (žr. pažymos 34

punktą).

41.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovei Kauno apskrityje –

41.3.1. peržiūrėti, ar užtikrinamas Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimo (žr. pažymos 18 punktą) įgyvendinimas, kiek tai susiję su Joniškio rajono savivaldybės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių apmokestinimą už atliekų surinkimą ir tvarkymą, suderinimą su aukštesnę galią turinčių Atliekų tvarkymo įstatymo ir Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo nuostatomis (žr. pažymos 19, 24 ir 35.3 punktus).

Apie sprendimus dėl pateiktų rekomendacijų Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių ir Kauno susivienijimas „Sodai“ informuoti raštu iki 2018-07-16.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys